

EUROPE DIRECT

AUSTRUMLATGALĒ

Februāris 2020, Ziņu lapa Nr.1

ZIŅU LAPĀ LASIET:

- 4** Zero Waste kustība, jeb “zaļais Dzīvesveids” uzņem apgriezienus Preiļos
- 6** Biedrība “LOBS” noslēdz ES fonda jaunatnes iniciatīvas projektu
- 8** Rēzeknes novada Skolēnu mācību uzņēmums “Titanium Nails” kļuvis par trešo labāko mācību uzņēmumu Latvijā
- 10** Rēzeknes novadā atrod vairāk nekā simts toverīšu sarkosomas

NOŠLĒDZIES DIGITĀLĀS MĀKSLAS PROJEKTS RĒZEKNES NOVADĀ

2020. gada janvārī noslēdzās Rēzeknes novada pašvaldības trīs gadu projekts „European Connections in Digital Arts – EUCIDA”, kurā piedalījās 104 mākslinieki un četri izstāžu kuratori no projekta partnervalstīm – Latvijas, Īrijas un Francijas.

vairāk lasiet 2. lpp.

EDAustrumlatgale

@ED_Austrum_
LTG

Noslēdzies digitālās mākslas projekts Rēzeknes novadā

2020. gada janvārī noslēdzās Rēzeknes novada pašvaldības trīs gadu projekts „European Connections in Digital Arts – EUCIDA”, kurā piedalījās 104 mākslinieki un četri izstāžu kuratori no projekta partnervalstīm – Latvijas, Īrijas un Francijas.

Projekta vadošais partneris, Dublinas digitālās mākslas centrs “Rua/Red”, janvārī pulcēja kopā visu trīs valstu projekta koordinatorus un tehniskos darbiniekus, kuru spēja ātri reaģēt, piedāvājot radošus tehniskos risinājumus izstāžu un pasākumu rīkošanai, nodrošināja veiksmīgu mākslas projekta norisi. Projekta vadītāja Anita Grifina (Griffin) konferencē īpaši uzsvēra Rēzeknes novada pašvaldības komandas darbu: “Es novērtēju to, ka Rēzeknes novads, kas ir vēsturiski izveidojies tradicionālās amatniecības centrs, šajā projektā uzdrošinājās pievērsties arī modernajai digitālajai mākslai.” Triju gadu garumā Dublinas (Īrija), Belfortas (Francija) digitālās mākslas centrā, kā arī Rēzeknes novada Lūznavas muižā, 427 interesentiem bija iespēja piedalīties 69 radošajās darbnīcās, deviņās mākslinieku rezidencēs, septiņās digitālās mākslas izstādēs, 20 paneļdiskusijās, trīs priekšlasījumos un vienā simpozijā. Savukārt projekta noslēguma simpoziji “Realitātes pavērsiens” notika Lūznavas muižā. Tajā piedalījās vairāk nekā simts mākslinieki, dizaineri un digitālās mākslas teorētiķi no trim projekta valstīm.

UZZIŅAI

Projekta „European Connections in Digital Arts – EUCIDA (Digitālā māksla aptver Eiropu)” norises laiks ir no 2016. gada 1. jūlija līdz 2020. gada 23. janvārim. To līdzfinansēja Eiropas Savienības programma “Radošā Eiropa”.

Projekta ietvaros visiem interesentiem bija iespēja apskatīt Latvijas, Īrijas un Francijas mākslinieku radītās digitālās mākslas izstādes Lūznavas muižā un digitālās mākslas centros Belfortā un Dublinā, klātienē iepazīties ar dažādu valstu māksliniekiem, kā arī apmeklēt radošās darbnīcas, pašiem izmēģinot digitālās lāzerekārtas iespējas mākslas darbu radīšanā. Projekts piedāvāja arī mākslinieku rezidenču iespējas, stipendijas māksliniekiem un kultūras darbiniekiem, kuri varēja apmeklēt digitālās mākslas izstādes Eiropas valstīs.

Vairāk informācijas mājas lapā www.rezeknes.novads.lv, sociālajā tīklā Facebook <https://www.facebook.com/eucidaproject/>

Dalībnieki diskutēja par attieksmi pret virtuālo pasauli, ekoloģisko apziņu, klimata pārmaiņām, vides jautājumiem, kā arī mākslas un tehnoloģiju attiecībām.

Digitālā māksla vēl meklē savu vietu mūsdienu pasaulē – tā var gan patikt, gan kaitināt, taču vienaldzīgo nav. Mākslas mīļotāji digitālās mākslas darbus savām kolekcijām vēl neiegādājas, pieturoties pie uzskata, ka māksla ir tikai tas, ko var piekarināt pie sienas, tomēr sagaidāms, ka projektā iesaistītajās organizācijās un valstīs digitālās mākslas lietpratējiem turpmākajos gados būs ideju un darba pilnas rokas.

“Arī dators var būt kā viens no instrumentiem, kas palīdz izveidot ko neatkārtojamu grafiķiem, tēlniekiem, fotogrāfiem vai citu mākslas formu pārstāvjiem. Taču svarīgi atcerēties, ka ne visu var saukt par mākslu. Ja cilvēks ir tikai apguvis, kā strādā kāds noteikts instruments, to nevar nosaukt par mākslu – tā ir amatniecība. Mākslā atslēgas vārdi ir emocijas un intelekts. Mākslai ir jāizglīto, jāizraisa emocijas, aizkustinājums un noskaņa. Mākslinieks ir tas, kuram ir mākslinieka sirds, nevis tas, kurš māk turēt rokās fotoaparātu vai datorpeli,” uzsver projekta dalībniece, Latvijas Mākslas akadēmijas Latgales filiāles lektore Gundega Strautmane, kas projekta laikā ir piedalījusies arī mākslinieku rezidencē Dublinā.

Projekta sekmīga realizācija Rēzeknes novadā bija iespējama, pateicoties Lūznavas muižas un Lūznavas pagasta pārvaldes darbiniekiem, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (RTA) dizaina studiju programmas studentiem un docētājiem, RTA Fizikālo procesu un lāzertehnoloģiju pētniecisko centra pārstāvjiem, kā arī projekta komandai- Rēzeknes novada pašvaldības IT projektu koordinatorei Eduardam Medvedevam, mājas lapas satura redaktorei Annai Rancānei, plānošanas attīstības nodaļas vadītājai Annai Jaudzamai, Lūznavas muižas pārvaldniecei Ivetai Balčūnei, projektu vadītājai Ingai Žirgulei, grāmatvežiem Veltai Šarakai un Austrim Seržantam, kā arī daudzajiem atbalstītājiem Rēzeknes novadā.

Inta Rimšāne, Projekta EUCIDA koordinatore
Rēzeknes novada pašvaldībā
Foto: Eduards Medvedevs

zero waste

KUSTĪBA, JEB "ZAĻAIS DZĪVESVEIDS" UZŅEM APGRIEZIENUS PREIĻOS

30. janvārī Preiļu Galvenā bibliotēka sadarbībā ar EDIC Austrumlatgalē rīkoja pasākumu "Domā par rītdienu jau šodien!" par Zero Waste jeb bezatkritumu dzīvesveidu.

"Zaļā dzīvesveida" piekritēja, lektore Sintija Logina savā prezentācijā klātesošos iepazīstināja ar šādām tēmām:

- Kas ir bezatkritumu jeb Zero Waste kustība?
- Kādēļ būtu vērts padomāt par saviem ikdienas ieradumiem?
- "Zaļa" un ilgtspējīga dzīvesveida praktizēšana ikdienā.
- Kā samazināt aiz sevis atstāto atkritumu daudzumu
- Ar ko sākt? Praktiski padomi.

Pasākuma otrajā daļā SIA „Preiļu saimnieks” sabiedrisko attiecību speciāliste Inga Krekele sīki izstāstīja, kā un kāpēc šķirot atkritumus. Klātesošajiem radās daudz jautājumu un izvērtās plaša diskusija gan par dažādu stikla trauku nodošanu atkritumu tvertnēs, jo ne visi trauki atbilst tvertņu izmēriem, gan par kartona lielizmēra iepakojumu nodošanu. Visi nonāca pie secinājuma, ka par šīm praktiskajām lietām publiskajā telpā jārunā biežāk.

Turpinājumā vasaras kafejnīcas "Pampūkas" vadītāja Inese Martinkus dalījās pieredzē, kā pagatavot ikdienas ēdienus, dzērienus (piemēram, priežu skuju dzērienu) pēc Zero Waste principiem un dažādu ēdienu degustācija.
turpinājums nākošajā lpp.

Svaigais skuju dzēriens

Sintijas Loginas vadītā radošā darbnīca “Bišu vaska drāniņas pagatavošana” bija aizraujoša, jo pats process, līdz tam nezināms, bija ļoti smaržīgs, un deva iespēju darboties katrai vaska drāniņas gribētājai. Gatavojot drāniņas, Sintija tika iztaujāta par visdažādākajiem zaļā dzīvesveida praktiskajiem ikdienas ieradumiem. Interesi raisīja arī Preiļu Galvenās bibliotēkas sagatavotā tematiskā izstāde, kurā bija apkopoti bibliotēkā pieejamie resursi par vidi, ekoloģiju un dabai draudzīgu dzīvesveidu.

Tiem, kuriem radusies interese par Zero Waste kustību Latvijā, iesakām ielūkoties saitēs:

<http://www.homoecos.lv/istenotie-projekti/zero-waste/>

<https://www.facebook.com/zerowastelatvija/>

Pasākuma fotogrāfijas aplūkojamas šeit:

<https://bit.ly/2tPYFEW>.

Informāciju sagatavoja:

Velta Popa, Preiļu Galvenās bibliotēkas galvenā bibliotekāre, EDIC Preiļi koordinatore

BIEDRĪBA “LOBS” NOSLĒDZ ES FONDA JAUNATNES INICIATĪVAS PROJEKTU

Biedrība “LOBS” noslēdz otro Eiropas Sociālā fonda projekta “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” (PuMPuRS) ietvaros īstenoto jaunatnes iniciatīvas projektu “Tehniskās video nodarbības organizēšana Rēzeknes novada jauniešiem”.

Tā mērķis ir organizēt video nodarbības Rēzeknes novada jauniešiem, iesaistot priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas (turpmāk-PMP) riska grupas izglītojamos neformālajā izglītībā, tādejādi motivējot turpināt izglītību un veicinot viņu aktīvu līdzdalību ikdienas dzīvē.

Projekta ietvaros tika organizētas praktiskās video nodarbības Rēzeknes novadā dzīvojošajiem jauniešiem vecumā no 5. līdz 12. klasei, kuriem ir iespēja apmeklēt Maltas un Ozolmuižas bērnu un jauniešu centru. Video nodarbības tika organizētas laika posmā no 1.septembra līdz 30 novembrim. Projekta laikā jaunieši iepazinās ar video tehnisko aprīkojumu, darbojās ar to praktiski un realizēja pašu radītu video projektu. Papildus video nodarbībām kopā ar nodarbību vadītāju Jāni Jurčenko, jaunieši darba gaitā mācījās apgūt arī tādas prasmes, kā prasmes tiekties uz mērķi, kritiskās domāšanas prasmes un saskarsmes prasmes. Papildus video nodarbībām, jauniešiem tika organizētas arī sietspiedes darbnīcas, kurās viņiem bija iespēja radoši izpausties krāsās un dizainos, drukājot sev t-krekļus.

turpinājums nākošajā lpp.

Katrā jauniešu centrā dalībnieki izveidoja savu video projektu, kurus iesniedza Rēzeknes novada Izglītības pārvaldes izsludinātajā video konkursā “Ar lepnumu Rēzeknes novadā...”. Maltas bērnu un jauniešu centra video nodarbību dalībnieki ieguva 2.vietu.

Papildus šiem video, Maltas BJC dalībnieki pēc nodarbības par animācijas filmiņu veidošanu, bija ieinteresēti izveidot savu animāciju, kas, viņuprāt, atspoguļo mērķu sasniegšanu. Animācija apskatāma šeit:

<https://www.facebook.com/lobsbiedriba/videos/542797699863792/>

Projekta vadītāja,
Ingūna Semule

Rēzeknes novada Skolēnu mācību uzņēmums "Titanium Nails" kļuvis par trešo labāko mācību uzņēmumu Latvijā

Skolēnu mācību uzņēmums (SMU) "Titanium Nails" no Kaunatas vidusskolas, kurā darbojas divas 12. klases skolnieces - Ilze Verpakovska un Līna Šlapakova jau vairākkārt guvis atzinību par savu biznesa ideju- dabisku nagu eļļu ar īpaši ērtu aplikatoru. Pērnā gada decembrī šis projekts tika atzīts par trešo labāko Latvijā, saņemot atbalsta balvu no Swedbank, sacenšoties par balsīm un ziedojumiem kolektīvā ieguldījuma platformā ProjektuBanka.lv, savukārt februārī Daugavpilī reģionālajā pasākumā "CITS BAZĀRS" ieguva balvu nominācijā "Inovātīva biznesa ideja".

Kāds tad ir uzņēmuma piedāvājums?

"Mēs vēlamies palīdzēt īstenot Jūsu sapni par skaistiem naziņiem, piedāvājam dabīgu nagu eļļu. Tā ir izgatavota uz žožobas eļļas bāzes. Eļļa padara nagus spēcīgus un izturīgus, kā arī nodrošina to elastību, kas samazina nagu lūšanas risku. Āda ap nagu tiek mitrināta un barota. Īpaša ir žožobas eļļas augstā uzsūkšanās spēja, kas nodrošina aizsargslāni, nepadarot ādu taukainu. Unikālā formula ne tikai stiprina un mitrina nagus, bet arī aizsargā no UV starojuma. Mūsu produkts izceļas arī ar ērtu un praktisko aplikatoru, to var lietot jebkur - ceļā, stāvot rindā, pusdienu pārtraukumā – jebkur. Mūsu produkts ir iepakots aplikatorā, kuru nevajag atvērt kā parasto nagu lakas konteineru, atšķirībā no citām nagu eļļām," par savu produktu stāsta uzņēmuma pārstāves Līna un Ilze.

turpinājums nākošajā lpp.

Ar Kaunatas skolniecēm strādā Rēzeknes novada pašvaldības izglītības- uzņēmējdarbības kontaktpunkta komercdarbības speciāliste Maija Hartmane, kura zināšanas par biznesu apguva Līdsas universitātē Lielbritānijā (University of Leeds), iegūstot bakalaura grādu uzņēmējdarbībā un uzņēmumu vadībā. Maija ļoti priecājas par meiteņu uzvaru: “Nevaru teikt ka tas bija negaidīti, jo SMU “Titanium Nails” to tiešām bija pelnījis. Tika ieguldītas neskaitāmas stundas, aktīvi darbojāties sociālajos tīklos pie balsu un finansējuma piesaistes, kā arī lūdzām atbalstu esošajiem Rēzeknes novada uzņēmējiem. Galvenais ir noticēt saviem skolēniem, jo tad arī viņos rodas pārliecība par savām spējām!”

Rēzeknes novada vidusskolās darbojas Junior Achievement Latvia atbalstītie Skolēnu mācību uzņēmumi (SMU). Tas mācību nolūkos pilda īsta uzņēmuma funkcijas un darbojas reālā vidē – skolēni ražo un pārdod preces vai pakalpojumus. SMU darbības laikā skolēni piedalās dažādās aktivitātēs – uzņēmuma veidošana, produkta/pakalpojuma attīstība, mārketinga plānošana, pārdošana / dalība tirdziņos, sacensības un konkursi, fināls un mācību gada noslēgšana, jeb uzņēmuma likvidācija.

PAR JUNIOR ACHIEVEMENT LATVIA

Junior Achievement (JA) Latvia ir Latvijas lielākā izglītības organizācija ar sabiedriskā labuma organizācijas statusu un praktiskās biznesa izglītības eksperts Latvijas skolās. JA Latvia ir viens no 37 Junior Achievement Europe un viens no 123 Junior Achievement Worldwide® tīkla biedriem kopš 1991. gada.

Eiropas Komisija atzinusi JA Latvia par vienīgo pozitīvo iniciatīvu Latvijā, kas ilgtermiņā un metodiski nodrošina jauniešiem uzņēmējdarbības izglītību.

RĒZEKNES NOVADĀ ATROD VAIRĀK NEKĀ SIMTS TOVERĪŠU SARKOSOMAS

"Tā sēne nebūs katru gadu! Es palasīju, zinātnieki ir izpētījuši, ka tā var parādīties tikai reizi desmit, 12 gados. Tā ka tas ir unikāls retums, ka mēs šogad to te atradām,"

saka LVM vides plānošanas speciāliste Ziemeļlatgales reģionā Diāna Marga.

"Varbūt tas ir vērtīgs atklājums ne tikai Latvijas mērogā, bet arī visas pasaules mērogā! Tātad var ziņot, gan atrodot mūsu mājas lapā lvm.lv, – tur ir sadaļa, kur ziņot ekspertam vai, meklējot kontaktus, kā var sazināties ar Latvijas Valsts mežu darbiniekiem," skaidro LVM Ziemeļlatgales reģiona Meža apsaimniekošanas plānošanas vadītājs Dainis Rudzītis.

Toverīšu sarkosomu agrāk Latvijā uzskatīja par izzudušu, taču pirms 15 gadiem tās uzietas Valkas pusē, pēc tam Tukuma apkārtnē, 2012. gadā – Apes novadā, bet pirms pieciem gadiem – Rēzeknes novada Lendžu pagastā. Taudejāņi tagad ir ceturtnā lielākā zināmā sugas atradne Ziemeļlatgalē.

Toverīšu sarkosoma ir reta un visā Eiropā aizsargājama sēņu suga, kuru kādreiz Latvijā pat uzskatīja par izzudušu, tomēr arvien siltāki laika apstākļi un ziemas ar atkušņiem veicina šīs sēņu sugas augšanu un nupat vērtīga atradne ar vairāk nekā simt toverīšu sarkosomām atrasta Rēzeknes novadā.

Meži ir pilni visdažādākajām vērtībām –, dodoties dziļāk Rēzeknes novada Taudejāņu meža masīvā, atklāj Latvijas Valsts mežu (LVM) Ziemeļlatgales reģiona speciālisti, kuru kolēģis, veicot ikdienas pienākumus, nejauši atrada vietu, kur aug visā Eiropā retas un aizsargājamas sugas sēnes, kopumā – 105 toverīšu sarkosomas.

Toverīšu sarkosomai vispiemērotākās ir tādas ziemas kā šogad – siltas un atkušņiem bagātas, ierasti reto sēni var atrast pavasarī pēc sniega nokušanas auglīgā augsnē tuvu eglēm. "Es biju pārsteigta, ka tā atrasta bērzu mežaudzē, bet, atnākot dabā, skatoties, tiešām te ir šajā stūrītī egles," stāsta Marga. Taudejāņos sēnes grūti pamanīt, jo tās vēl ir arī noslēpušās apšu lapās un to brūnganā kafijas krāsa ir līdzīga toverīšu sarkosomu nokrāsai. Speciālisti stāsta, ka ir valstis, kur šo sēni izmanto ārstniecībā, tomēr ēdama tā noteikti nav. "Tai ir lodveida forma un atgādina tādu kā toverīti, iekšā sēnei ir želejveida masa. Tāda gaiši pelēka un ar to tā arī atšķiras no pārējām sēnēm. Eiropas valstīs tā ir aizsargājama," norāda Marga.

Lai saglabātu sēnes dabisko mikroklimatu, Taudejāņos izveidota laukumveida aizsargājamā sugas atradne, kurā būs liegta mežizstrāde. Ziņot par retiem atradumiem, ne tikai sēnēm, bet arī augiem, ligzdām vai ko citu mežā var jebkurš, vislabāk, nofotografējot un kopā ar fotogrāfiju norādot arī aptuveno atrašanās vietu.

KONTAKTI

 Rēzeknes novada pašvaldība, 3.stāvs, (33. vai 35. kabinets), Atbrīvošanas aleja 95A, Rēzekne

 Rēzeknes Centrālā bibliotēka, Atbrīvošanas aleja 81/5, Rēzekne

 Tel. +371 64607177

 E-pasts: edic@rezeknesnovads.lv

EDAustrumlatgale

@ED_Austrum_LTG